

Ο Άγιος Δαμασκηνός ο Στουδίτης Επίσκοπος Λητής και Ρεντίνης (1558-1574)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Ο Επίσκοπος Λητής και Ρεντίνης Δαμασκηνός είναι εξέχουσα μορφή αγίου Ιεράρχου όχι μόνον του 16ου αιώνας, αλλά όλων των χρόνων της δουλείας, και ως εκ τούτου αποτελεί πνευματικό φάρο που κατέλαμψε το τότε πνευματικό σκότος του Γένους, δοξάζοντας και την περίφημη Επισκοπή Λητής και Ρεντίνης, η οποία κατέστη παγκοσμίως γνωστή χάρις σε αυτόν.

Γεννημένος περί το 1520 στη Θεσσαλονίκη όπου έλαβε άριστη μόρφωση, ο άγιός μας -κατά κόσμον ίσως Δημήτριος- μετέβη νέος στην Κωνσταντινούπολη, όπου πριν το 1546 έγινε Μοναχός της Αδελφότητας «των Στουδιτών», λαμβάνοντας το όνομα Δαμασκηνός και την προσωνυμία «Στουδίτης»· ήδη ως υποδιάκονος, σπουδάζοντας στην περίφημη Πατριαρχική Ακαδημία, υπήρξε και περιφανής ιεροκήρυκας της Βασιλεύουσας, σπείροντας λόγους πλήρεις ωφελείας, οι οποίοι

αργότερα αποτέλεσαν το υλικό για το βιβλίο του «Θησαυρός».

Μεταξύ των ετών 1550 και 1558 ο Άγιος Δαμασκη-νος δραστηριοποιήθηκε στην περιοχή των Τρικάλων, πιθανότατα ως Διδάσκαλος της εκεί Σχολής, και πριν το 1558 έλαβε την Ιερωσύνη. Στο ίδιο διάστημα μετέβη και στη Βενετία για να τυπώσει τον δημοφιλή «Θησαυρό».

Το 1560 στο Ναό των Αρχαγγέλων («Ροτόντα») της Θεσσαλονίκης ο Ιερομόναχος Δαμασκηνός χειροτονήθηκε Επίσκοπος «Λητής και Ρενδίνης» από τον Αρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης Θεωνά (τον προ του 1560-65· δεν πρόκειται περί του γνωστού αγίου).

Παρά το ότι ο Άγιος Δαμασκηνός ήταν μόνον Επίσκοπος, ωστόσο δεν έπαυσε να διαλάμπει με τον συν-δυασμό της λαμπρής παιδείας του και της άμετρης ταπεινοφροσύνης του. Ο Γερμανός θεολόγος Στέφαν Γκέρλαχ (1546-1612), μολονότι εχθρικός προς την Ορθο-δοξία, επιβεβαιώνει ότι ο Λητής και Ρεντίνης Δαμα-σκηνός ήταν ένας από τους τρεις πιο μορφωμένους Ορθοδόξους Κληρικούς της εποχής του και από αυτούς ήταν ο πιο επαινετός «λόγω της ιδιαίτερας μετριοφρο-σύνης, ολιγαρκείας και των άλλων αρετών του».

Λόγω των χαρισμάτων του αυτών ο Άγιος απέλαυε της εμπιστοσύνης των Πατριαρχών για σημαίνουσες αποστολές ως Έξαρχος, όπως στο Άγιον Όρος (1567), αλλά και στη Μικρά Ρωσία (Ουκρανία), όπου στα έτη 1565-1572 ο Δαμασκηνός συνετέλεσε αποφασιστικά στην κατανίκηση της αιρετικής ρωμαιοκαθολικής προπαγάνδας. Αργότερα, κατά την Πατριαρχία του Ιερεμίου Β του Ξανθού (†1595), ο οποίος ήταν μαθητής του Αγίου, ο Δαμασκηνός έλαβε μέρος στη σύνταξη της πατριαρχικής δογματικής απαντήσεως (1572-73) στους Λουθηρανούς Προτεστάντες της Τυβίγγης, διετέλεσε δε και τοποτηρητής του Θρόνου στην Κωνσταντινούπολη επί αρκετούς μήνες, κατά την απουσία του Πατριάρχου.

Το 1574, ο Άγιός μας προβιβάσθηκε σε «Μητροπολίτην Ναυπάκτου και Άρτης και Έξαρχον πάσης Αιτωλίας» ως Δαμασκηνός Γ ο Στουδίτης, θρόνο που υπηρέτησε επί δύο περίπου έτη, μέχρι το 1576, όταν συγκαταλέχθηκε μεταξύ των λογίων του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Λίγο αργότερα, το σωτήριο έτος 1577, εκοιμήθη εν Κυρίω και ετάφη στη μητροπολιτική του περιφέρεια, στη Ναύπακτο ή την Άρτα. Επίγραμμα αναφερόμενο στον Άγιο, πλέκει τον έπαινό του, χαρακτηρίζοντας τον Δαμασκηνό ως «σοφία των Ελλήνων» και τον θάνατό του ως κακή στιγμή, η οποία άφησε τους φιλέλληνες ορφανούς: «Ελλήνων μεν την σοφίαν βαρύς ώλεσεν αιών. Ος δε

φιλέλληνας πάντας απωρφάνισεν».

Στα συγγράμματά του, εκτός από το βιβλίο «Θησαυρός», το οποίο εκδόθηκε πάμπολλες φορές (51 περίπου φορές μέχρι το 1926) και που μαρτυρεί τα γνήσια μοναχικά του βιώματα και το σέβας στην Ορθοδοξία και τους Αγίους Πατέρες, συμπεριλαμβάνονται διάφορα κείμενα, όπως Κανόνες προς τιμήν του Νεομάρτυρος Νικολάου (†1554), ποιήματα προς τιμήν της Παναγίας σε ομηρική γλώσσα, μία Παραίνεσις προς Μοναχούς, και άλλα, όπως σύγγραμμα ζωολογίας και έτερο μετεω-ρολογίας, που πιστοποιούν την ευρεία παιδεία του. Ο Άγιος Δαμασκηνός πρέπει να υπήρξε διδάσκαλος και ενός από τους τελευταίους Στουδίτες, του Οσίου Διονυσίου του «Ρήτορος» (†1606), μετέπειτα ασκητού στη Μικρά Αγία Άννα του Αγίου Όρους.

Παρά τη λιπαρή του παιδεία, χάρις στην οποία κατείχε άριστα την ομηρική και την αττική διάλεκτο, ο Άγιος Δαμασκηνός ο Στουδίτης, Επίσκοπος Λητής και Ρεντίνης, έγραφε και σε απλή και καθαρή ελληνική γλώσσα για τον απλό λαό της εποχής του, που είχε πολλήν ανάγκη της «στερεάς τροφής» του λόγου του Θεού. Ο «Θησαυρός» του Δαμασκηνού υπήρξε το πιο διαδεδομένο στον τομέα του βιβλίο και ενίσχυσε το δούλο Γένος στις θλίψεις και τα μαρτύρια. Η προσφορά του επεκτάθηκε όταν μεταφράσθηκε και στα τουρκικά (1731), για τους τουρκόφωνους Ρωμηούς, στα σερβικά (1580) και τα ρωσικά (1656,1715). Ιδιαίτέρως στη Βουλγαρία θεωρείται ότι η μετάφρασή του (Δαμασκηνάρια) απέτρεψε τον εκτουρκισμό των Ορθοδόξων Βουλγάρων.

Απολυτίκιον Αγίου Δαμασκηνού

Ήχος α΄ Της ερήμου πολίτης.

Τον Λητής και Ρεντίνης χρυσολόγον επίσκοπον,

είτα δε Ναυπάκτου και Άρτης θεοφόρητον πρόεδρον,

τον θείον και σοφόν Δαμασκηνόν,

τιμήσωμεν εν ύμνοις ιεροίς,

τον διδάξαντα τη βίβλω αυτού λαούς,

προς ον και ανακράζουσι·

δόξα τω σε σοφίσαντι Χριστώ,

δόξα τω σε αγιάσαντι,

δόξα τω ταμιεύσαντι εν σοι, χαρίτων θησαυρών Αυτού.

Έκδοσις: Ιερού Ησυχαστηρίου Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου

Πηγή: impantokratoros.gr